

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

12. juli 2012*

»Retligt samarbejde i civile sager — retternes kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser — forordning nr. 44/2001 — sag vedrørende krænkelse af et europæisk patent — specialkompetence og enekompetence — artikel 6, nr. 1) — flere sagsøgte — artikel 22, nr. 4) — anfægtelse af patentets gyldighed — artikel 31 — foreløbige, herunder sikrende, retsmidler«

I sag C-616/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Rechtbank 's-Gravenhage (Nederlandene) ved afgørelse af 22. december 2010, indgået til Domstolen den 29. december 2010, i sagen:

Solvay SA

mod

Honeywell Fluorine Products Europe BV,

Honeywell Belgium NV,

Honeywell Europe NV,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne J. Malenovský, (refererende dommer), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász og D. Šváby,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: fuldmægtig K. Sztranc-Sławiczek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 30. november 2011,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Solvay SA ved advocaten W.A. Hoyng og F.W.E. Eijsvogels
- Honeywell Fluorine Products Europe BV, Honeywell Belgium NV og Honeywell Europe NV ved advocaten R. Ebbink og R. Hermans

* Processprog: nederlandsk.

- den tyske regering ved T. Henze og J. Kemper, som befuldmægtigede
 - den græske regering ved S. Chala, som befuldmægtiget
 - den spanske regering ved S. Centeno Huerta, som befuldmægtiget
 - Europa-Kommissionen ved A.M. Rouchaud-Joët og R. Troosters, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 29. marts 2012, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6, nr. 1), artikel 22, nr. 4), og artikel 31 i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Solvay SA, med hjemsted i Belgien (herefter »Solvay«), på den ene side og Honeywell Fluorine Products Europe BV, med hjemsted i Nederlandene, såvel som Honeywell Belgium NV og Honeywell Europe NV, begge med hjemsted i Belgien (herefter samlet »Honeywell-selskaberne«), på den anden side vedrørende en påstået krænkelse af forskellige dele af et europæisk patent.

Retsforskrifter

Münchenkonventionen

- 3 Konventionen om meddelelse af europæiske patenter, der blev undertegnet i München den 5. oktober 1973 (herefter »Münchenkonventionen«) indfører, som det er anført i dens artikel 1, et »fælles retssystem for de kontraherende stater for meddelelse af patent på opfindelser«.
- 4 Ud over disse fælles regler for meddelelse af patent forbliver et europæisk patent reguleret af de nationale bestemmelser i hver af de kontraherende stater, for hvilke det er blevet meddelt. Münchenkonventionens artikel 2, stk. 2, bestemmer i denne henseende:

»Det europæiske patent har i hver kontraherende stat, for hvilken det er meddelt, den samme virkning og er underkastet de samme bestemmelser som et i den pågældende stat meddelt nationalt patent [...]«
- 5 Med hensyn til de rettigheder, som et europæisk patent giver dets indehaver, bestemmer Münchenkonventionens artikel 64, stk. 1 og 3:

»1. Et europæisk patent giver [...] fra dagen for meddelelsen om dets udstedelse, i enhver kontraherende stat, for hvilken det er udstedt, indehaveren de samme rettigheder, som et i den pågældende stat udstedt nationalt patent ville give.

[...]
3. Krænkelse af et europæisk patent behandles i henhold til national lovgivning.«

EU-retten

6 11., 12., 15. og 19. betragtning til forordning nr. 44/2001 har følgende ordlyd:

»(11)

Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtens bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. [...]

(12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtens bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.

[...]

(15) Af hensyn til en harmonisk retspleje er det nødvendigt at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater. [...]

[...]

(19) Kontinuiteten mellem [konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17, herefter »Bruxelleskonventionen«)], og denne forordning bør sikres, og i den forbindelse bør der fastsættes overgangsbestemmelser. Samme kontinuitet bør gælde med hensyn til De Europæiske Fællesskabers Domstols fortolkning af Bruxelleskonventionen, og endvidere bør protokollen af 1971 [vedrørende Domstolens fortolkning af denne konvention, som revideret og ændret (EFT 1998 C 27, s. 28)], fortsat finde anvendelse på sager, der allerede er anlagt ved denne forordnings ikrafttræden.«

7 Forordningens artikel 2 lyder:

»1. Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.

2. Personer, som ikke er statsborgere i den medlemsstat, på hvis område de har bopæl, er undergivet de kompetenceregler, der gælder for landets egne statsborgere.«

8 Artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, som findes i kapitel II, afdeling 2, under overskriften »Specielle kompetenceregler«, bestemmer:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges:

1) såfremt der er flere sagsøgte, ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig.«

9 Forordningens artikel 22, nr. 4), bestemmer:

»Enekompetente, uden hensyn til bopæl, er:

[...]

- 4) i sager om registrering eller gyldighed af patenter, varemærker, design samt andre lignende rettigheder, der forudsætter deponering eller registrering, retterne i den medlemsstat, på hvis område der er ansøgt om deponering eller registrering, eller hvor deponering eller registrering er foretaget eller ifølge en fællesskabsretsakt eller en international konvention anses for at være foretaget.

Med forbehold af den kompetence, der i henhold til [München]konventionen [...] er tillagt Den Europæiske Patentmyndighed, har retterne i hver medlemsstat, uanset parternes bopæl, enekompetence for så vidt angår registreringen og gyldigheden af et europæisk patent, der er meddelt for denne medlemsstat.«

- 10 Forordningens artikel 25 har følgende ordlyd:

»En ret i en medlemsstat, for hvilken der som det væsentligste indbringes en retstvist, der i medfør af artikel 22 henhører under en i en anden medlemsstat beliggende rets enekompetence, skal på embeds vegne erklære sig inkompetent.«

- 11 Samme forordnings artikel 31 bestemmer følgende:

»Der kan over for en medlemsstats retslige myndigheder anmodes om anvendelse af sådanne foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, som er fastsat i den pågældende medlemsstats lovgivning, selv om en ret i en anden medlemsstat i medfør af denne forordning er kompetent til at påkende sagens realitet.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 12 Solvay, som er indehaver af europæisk patent EP 0 858 440, anlagde den 6. marts 2009 sag ved Rechtbank 's-Gravenhage med påstand om krænkelse af flere nationale dele af dette patent, som var i kraft i Danmark, Irland, Grækenland, Luxembourg, Østrig, Portugal, Finland, Sverige, Liechtenstein og Schweiz, mod Honeywell-selskaberne for at have markedsført et produkt, HFC-245 fa, der er fremstillet af Honeywell International Inc., og som er identisk med det, der er omfattet af patentet.
- 13 Nærmere bestemt anklager Solvay Honeywell Fluorine Products Europe BV og Honeywell Europe NV for at foretage forbudte transaktioner i hele Europa og Honeywell Belgium NV for at foretage forbudte transaktioner i Nord- og Centraleuropa.
- 14 I forbindelse med krænkelsessagen anlagde Solvay også den 9. december 2009 en særskilt sag mod Honeywell-selskaberne med påstand om anvendelse af et foreløbigt retsmiddel i form af et grænseoverskridende forbud mod krænkelse, indtil der var truffet endelig afgørelse i hovedsagen.
- 15 Honeywell-selskaberne gjorde i forbindelse med den særskilte sag gældende, at de nationale dele af det omhandlede patent var ugyldige, uden imidlertid at have anlagt eller endog at have meddelt at ville anlægge en sag med påstand om annullation af de nationale dele af dette patent eller at gøre gældende, at den nederlandske ret, der skal træffe afgørelse både i hovedsagen og i den særskilte sag, savner kompetence.

16 Rechtbank 's-Gravenhage har på denne baggrund besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen de følgende præjudicielle spørgsmål:

»Vedrørende [...] artikel 6, nr. 1), [i forordning nr. 44/2001]:

1) Foreligger der i en situation, hvori to eller flere selskaber fra forskellige medlemsstater er parter i en sag ved en ret i en af disse medlemsstater, for hvilken det gøres gældende, at hvert af disse selskaber særskilt gør sig skyldig i krænkelse af den samme nationale del af et europæisk patent, der er i kraft i en anden medlemsstat, derved, at de foretager forbudte transaktioner med det samme produkt, uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig, jf. [...] artikel 6, nr. 1), [i forordning nr. 44/2001]?

Vedrørende [...] artikel 22, nr. 4), [i forordning nr. 44/2001]:

2) Kan [...] artikel 22, nr. 4), [i forordning nr. 44/2001] anvendes på en begæring om et foreløbigt retsmiddel, der støttes på et udenlandsk patent (som et foreløbigt grænseoverskridende forbud mod eneretskrænkelse), og i hvilken rekviritus gør gældende, at det udenlandske patent er ugyldigt, og idet det bemærkes, at den ret, der behandler begæringen om det foreløbige retsmiddel, ingen definitiv afgørelse træffer med hensyn til det påberåbte patents gyldighed, men alene anlægger et skøn med hensyn til, hvorledes den ret, der er kompetent i henhold til [forordningens] artikel 22, nr. 4), vil afgøre sagen, og at den, såfremt der findes en rimelig chance, der ikke må forspildes, for, at det påberåbte patent vil blive annulleret af den kompetente ret, skal undlade at imødekomme begæringen om et foreløbigt retsmiddel i form af et forbud? [...]

3) Stilles der, for at [...] artikel 22, nr. 4), [i forordning nr. 44/2001] kan finde anvendelse i en sag som omhandlet i det foregående spørgsmål, formkrav til ugyldighedsindsigelsen i den forstand, at [forordningens] artikel 22, nr. 4), kun kan finde anvendelse, såfremt der ved den ret, der er kompetent i henhold til [forordningens] artikel 22, nr. 4), allerede er anlagt en sag om ugyldighed, eller en sådan vil blive anlagt inden for en bestemt frist – der fastsættes af retten – idet der i al fald er eller vil blive foretaget en forkyndelse for patentindehaveren, eller er det tilstrækkeligt blot at fremsætte ugyldighedsindsigelsen, og, hvis ja, stilles der krav til indholdet af indsigelsen i den forstand, at den må være tilstrækkeligt begrundet og/eller ikke kan anses for misbrug af procesretlige beføjelser?

4) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, beholder den ret, ved hvilken der i en sag som nævnt i spørgsmål 1 er fremsat en ugyldighedsindsigelse, sin kompetence med hensyn til forbuddet med den følge, at forbudsproceduren udsættes (hvis rekvirenten ønsker det), indtil den ret, der er kompetent i henhold til [...] artikel 22, nr. 4), [i forordning nr. 44/2001], har truffet afgørelse om gyldigheden af den påberåbte nationale del af patentet, eller skal begæringen afslås, fordi retten ikke må påkende en indsigelse, der er væsentlig for afgørelsen, eller mister retten, når der er fremsat en ugyldighedsindsigelse, også sin kompetence med hensyn til forbuddet?

5) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, kan en national ret støtte kompetence med henblik på at træffe afgørelse vedrørende en begæring om et foreløbigt retsmiddel støttet på et udenlandsk patent (som et grænseoverskridende forbud mod eneretskrænkelse), hvortil der er fremsat den indsigelse, at det påberåbte patent er ugyldigt, eller [i hvilket tilfælde det må antages, at anvendeligheden af [...] artikel 22, nr. 4), [i forordning nr. 44/2001] ikke påvirker rettens kompetence til at tage stilling til forbudsbegæringen] eller kompetence til at tage stilling til en indsigelse om, at det påberåbte udenlandske patent er ugyldigt, på kompetence- og fuldbyrdelsesforordningens artikel 31?

- 6) Såfremt spørgsmål 4 besvares bekræftende, hvilke faktiske forhold eller omstændigheder er da påkrævet, for at det kan antages, at der foreligger den i præmis 40 i [dom af 17. november 1998, Van Uden (sag C-391/95, Sml. I, s. 7091)], omhandlede reelle tilknytning mellem retsmidlets genstand og den stedlige kompetence i den kontraherende stat, i hvilken retten er beliggende?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 17 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at der i en situation, hvori to eller flere selskaber fra forskellige medlemsstater er parter i en sag ved en ret i en af disse medlemsstater, for hvilken det gøres gældende, at hvert af disse selskaber særskilt gør sig skyldig i krænkelse af den samme nationale del af et europæisk patent, der er i kraft i en anden medlemsstat, derved, at de foretager forbudte transaktioner med det samme produkt, foreligger uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig som omhandlet i denne bestemmelse.
- 18 Indledningsvis bemærkes, at artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig, bestemmer, at sagsøgte, såfremt der er flere sagsøgte, kan sagsøges ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig.
- 19 Hvad angår dens formål modsvarer kompetencereglen i artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 ifølge 12. og 15. betragtning til forordningen ønsket om at fremme god retspleje, at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og at undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater (jf. dom af 1.12.2011, sag C-145/10, Painer, Sml. I, s. 12533, præmis 77).
- 20 Denne specielle kompetenceregulering skal desuden fortolkes i lyset af 11. betragtning til forordning nr. 44/2001, hvorefter kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund (jf. dom af 11.10.2007, sag C-98/06, Freeport, Sml. I, s. 8319, præmis 36).
- 21 Denne specielle kompetenceregulering, som afviger fra princippet i artikel 2 i forordning nr. 44/2001, hvorefter det er retterne i den stat, hvor sagsøgte har sin bopæl, der er kompetente, skal desuden fortolkes strengt og kan ikke føre til en fortolkning, der rækker ud over de tilfælde, som forordningen udtrykkeligt har for øje (jf. Painer-dommen, præmis 74 og den deri nævnte retspraksis).
- 22 Denne regel må desuden ikke fortolkes således, at den kan anvendes på en sådan måde, at det står en sagsøger frit for at anlægge sag mod flere sagsøgte alene med det formål at unddrage en af de sagsøgte værnetinget i hans bopælsstat (jf. i denne retning dom af 27.9.1988, sag 189/87, Kalfelis, Sml. s. 5565, præmis 8 og 9, og af 27.10.1998, sag C-51/97, Réunion européenne m.fl., Sml. I, s. 6511, præmis 47, samt Painer-dommen, præmis 78).
- 23 Domstolen har i øvrigt fastslået, at det påhviler den nationale domstol under hensyntagen til samtlige omstændigheder i sagen at vurdere, om der er en forbindelse mellem de forskellige sager, som er blevet indbragt for den, dvs. om der er risiko for uforenelige afgørelser, såfremt disse søgsmål påkendes hver for sig (jf. Freeport-dommen, præmis 41, og Painer-dommen, præmis 83).

- 24 Domstolen har imidlertid i denne henseende præciseret, at det ikke er tilstrækkeligt til, at afgørelser kan opfattes som indbyrdes uforenelige i henhold til artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, at der forekommer en divergens i løsningen af tvisten, men at en sådan divergens ydermere skal foreligge i forhold til samme retlige og faktiske situation (jf. Freeport-dommen, præmis 40, og Painer-dommen, præmis 79, samt dom af 13.7.2006, sag C-539/03, Roche Nederland m.fl., Sml. I, s. 6535, præmis 26).
- 25 Hvad angår vurderingen af, om der foreligger samme situation, har Domstolen for det første fastslået, at det ikke kan lægges til grund, at der foreligger den samme faktiske situation, når der er tale om forskellige sagsøgte, og de krænkelser, som de angiveligt har begået, og som har fundet sted i forskellige kontraherende stater, ikke er de samme. For det andet har Domstolen fundet, at det ikke kan udelukkes, at der foreligger den samme retlige situation, såfremt flere retsinstanser i forskellige kontraherende stater forelægges sager om krænkelse af et europæisk patent, som er meddelt for hver af disse stater, og som er anlagt mod sagsøgte med hjemsted i disse stater på grund af forhold, der angiveligt er begået i disse stater (jf. dommen i sagen Roche Nederland m.fl., præmis 27 og 31).
- 26 Et europæisk patent forbliver således, som det klart fremgår af Münchenkonventionens artikel 2, stk. 2, og artikel 64, stk. 1, reguleret af de nationale bestemmelser i hver af de kontraherende stater, for hvilke det er blevet meddelt. Derfor skal krænkelse af et europæisk patent behandles i henhold til gældende national lovgivning på området i hver kontraherende stat, for hvilken det er meddelt, som det fremgår af konventionens artikel 64, stk. 3 (dommen i sagen Roche Nederland m.fl., præmis 29 og 30).
- 27 Det følger af de særlige forhold, der gør sig gældende i en sag som hovedsagen, at eventuelle divergenser i løsningen af tvisten skal foreligge i forhold til samme retlige og faktiske situation, således at det ikke kan udelukkes, at de resulterer i uforenelige afgørelser, såfremt disse søgsmål påkendes hver for sig
- 28 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 25 i forslaget til afgørelse, skal de to retter, når artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 ikke finder anvendelse, hver især undersøge de påberåbte krænkelser i henhold til de forskellige nationale regler, der regulerer de forskellige nationale dele af det europæiske patent, hvoraf der er påstået krænkelse. De skal f.eks. i henhold til de samme finske regler undersøge den skade, som Honeywell-selskaberne forvolder på den finske del af det europæiske patent på grund af markedsføring af et identisk kopiproduct i Finland.
- 29 Med henblik på i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, at vurdere, om der er en forbindelse mellem de forskellige sager, som er blevet indbragt for den nationale ret, og dermed om der er risiko for uforenelige afgørelser, såfremt disse sager påkendes hver for sig, påhviler det retten bl.a. at tage hensyn til de to omstændigheder, dels at de sagsøgte i hovedsagen hver især anklages for de samme krænkelser med hensyn til de samme produkter, dels at disse krænkelser er blevet begået i de samme medlemsstater, således at de er til skade for de samme nationale dele af det omhandlede europæiske patent.
- 30 Henset til det foregående skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 6, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at der i en situation, hvori to eller flere selskaber fra forskellige medlemsstater er parter i en sag ved en ret i en af disse medlemsstater, for hvilken det gøres gældende, at hvert af disse selskaber særskilt gør sig skyldig i krænkelse af den samme nationale del af et europæisk patent, der er i kraft i en anden medlemsstat, derved, at de foretager forbudte transaktioner med det samme produkt, foreligger uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig som omhandlet i denne bestemmelse. Det tilkommer den forelæggende ret at vurdere, om der består en sådan risiko under hensyntagen til samtlige relevante omstændigheder i sagen

Det andet spørgsmål

- 31 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 22, nr. 4), i forordning 44/2001 kan anvendes på en begæring om et foreløbigt retsmiddel, der støttes på et udenlandsk patent (som et foreløbigt grænseoverskridende forbud mod eneretskrænkelse), i hvilken de sagsøgte i hovedsagen gør gældende, at det udenlandske patent er ugyldigt, og idet det bemærkes, at den ret, der behandler begæringen om det foreløbige retsmiddel ingen definitiv afgørelse træffer med hensyn til det påberåbte patents gyldighed, men alene anlægger et skøn med hensyn til, hvorledes den ret, der er kompetent i henhold til forordningens artikel 22, nr. 4), vil afgøre sagen, og at den, såfremt der findes en rimelig chance, der ikke må forspildes, for, at det påberåbte patent vil blive annulleret af den kompetente ret, skal undlade at imødekomme begæringen om et foreløbigt retsmiddel i form af et forbud?
- 32 Det fremgår af ordlyden af det præjudicielle spørgsmål og forelæggelsesafgørelsen, at det centrale spørgsmål i tvisten i hovedsagen vedrører en procedure om anvendelse af et foreløbigt retsmiddel, som er reguleret i kompetencereglen i artikel 31 i forordning nr. 44/2001.
- 33 Det forelagte spørgsmål skal derfor forstås således, at det nærmere bestemt ønskes oplyst, om artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at den under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, er til hinder for anvendelsen af denne forordnings artikel 31.
- 34 Det bemærkes herved, at det fremgår af artikel 31 i forordning nr. 44/2001, at en ret i en medlemsstat kan træffe afgørelse om en begæring om anvendelse af foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, selv om en ret i en anden medlemsstat i medfør af denne forordning er kompetent til at påkende sagens realitet.
- 35 Som det endvidere fremgår af artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001, indeholder forordningen en regel om enekompetence, hvorefter i sager om registrering eller gyldighed af patenter retterne i den medlemsstat, på hvis område der er ansøgt om deponering eller registrering, eller hvor deponering eller registrering er foretaget eller ifølge en fællesskabsretsakt eller en international konvention anses for at være foretaget, er enekompetente.
- 36 Hvad for det første angår ordlyden af artikel 22, nr. 4), og artikel 31 i forordning nr. 44/2001 bemærkes, at disse bestemmelser tilsigter at regulere forskellige situationer, og hver har deres særskilte anvendelsesområde. Artikel 22, nr. 4), vedrører tildelingen af kompetencen til at træffe afgørelse om sagens realitet i tvister, som vedrører et velafgrænset område, hvorimod artikel 31 finder anvendelse uafhængig af enhver kompetence til at træffe afgørelse om sagens realitet.
- 37 Desuden henviser disse to bestemmelser ikke til hinanden.
- 38 Hvad dernæst angår opbygningen af forordning nr. 44/2001 skal det fremhæves, at de nævnte bestemmelser er indeholdt i kapitel II i forordning nr. 44/2001, som har overskriften »Kompetence« og udgør »specielle kompetenceregler« i forhold til de »almindelige bestemmelser« i samme kapitels afdeling 1.
- 39 Der er derimod intet, som tyder på, at en af de omhandlede bestemmelser kan anses for almindelig eller speciel i forhold til den anden. De henhører således under to forskellige afdelinger i det samme kapitel II, nemlig henholdsvis afdeling 6 og 10.
- 40 Det følger heraf, at artikel 31 i forordning nr. 44/2001 har en selvstændig rækkevidde i forhold til forordningens artikel 22, nr. 4). Som konstateret i denne doms præmis 34 finder førstnævnte artikel anvendelse, når der for en anden ret end den, som er kompetent til at påkende sagens realitet, indbringes en begæring om anvendelse af foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, således at

artikel 22, nr. 4), som vedrører kompetencen til at påkende sagens realitet, i princippet ikke kan fortolkes således, at den kan fravige artikel 31 og følgelig bevirke, at denne bestemmelse ikke skal anvendes.

- 41 Det må imidlertid undersøges, om den fortolkning, som Domstolen har anlagt af Bruxelleskonventionens artikel 16, nr. 4), leder til en anden konklusion.
- 42 Det bemærkes således, at for så vidt som forordning nr. 44/2001 nu er trådt i stedet for Bruxelleskonventionen i forholdet mellem medlemsstaterne, gælder den af Domstolen anlagte fortolkning af denne konventions bestemmelser desuden også for forordningens bestemmelser, når disse fællesskabsinstrumenter kan sidestilles med hinanden (jf. bl.a. dom af 16.7.2009, sag C-189/08, Zuid-Chemie, Sml. I, s. 6917, præmis 18, af 10.9.2009, sag C-292/08, German Graphics Graphische Maschinen, Sml. I, s. 8421, præmis 27, og af 18.10.2011, sag C-406/09, Realchemie Nederland, Sml. I, s. 9773, præmis 38).
- 43 Artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001, som er relevant for undersøgelsen af det foreliggende spørgsmål, afspejler samme systematik som Bruxelleskonventionens artikel 16, nr. 4), og er desuden affattet med næsten samme ordlyd. Ved en sådan lighed er det i henhold til 19. betragtning til denne forordning nødvendigt at sikre kontinuitet ved fortolkningen af disse to bestemmelser (jf. analogt dom af 23.4.2009, sag C-167/08, Draka NK Cables m.fl., Sml. I, s. 3477, præmis 20, af 14.5.2009, sag C-180/06, Ilsinger, Sml. I, s. 3961, præmis 58, og Zuid-Chemie-dommen, præmis 19).
- 44 Det bemærkes herved, at Domstolen i præmis 24 i sin dom af 13. juli 2006, GAT (sag C-4/03, Sml. I, s. 6509), anlagde en bred fortolkning af Bruxelleskonventionens artikel 16, nr. 4), for at sikre dens effektive virkning. Domstolen fastslog således, at, henset til denne bestemmelses placering i konventionens systematik og det forfulgte formål, vedrører kompetencereglerne i denne bestemmelse præceptive enekompetencer, hvis bindende virkning gør sig gældende med en særlig styrke for såvel retssubjekternes som retsinstansens vedkommende.
- 45 Domstolen har endvidere fundet, at enekompetencen i henhold til Bruxelleskonventionens artikel 16, nr. 4), anses for at finde anvendelse, uanset i hvilken processuel sammenhæng spørgsmålet om gyldigheden af et patent rejses, såvel hvis det sker ved, at der nedlægges påstand herom, som hvis det sker i form af en indsigelse, ved sagens anlæg eller på et senere stadium af sagen (jf. GAT-dommen, præmis 25).
- 46 Domstolen har desuden præciseret, at det ville øge risikoen for indbyrdes uforenelige afgørelser, som konventionen netop har til formål at undgå, hvis Bruxelleskonventionens ordning åbnede mulighed for anerkendelse af afgørelser, hvorved andre retsinstanser end retterne i den stat, hvori et patent er udstedt, efter indsigelse tager stilling til gyldigheden af dette patent (jf. GAT-dommen, præmis 29).
- 47 Henset til den brede fortolkning, som Domstolen har anlagt af Bruxelleskonventionens artikel 16, nr. 4), til risiciene for indbyrdes uforenelige afgørelser, som denne bestemmelse tilsigter at undgå, og henset til ligheden med hensyn til indholdet af artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 og indholdet af Bruxelleskonventionens artikel 16, nr. 4), som er konstateret i denne doms præmis 43, må det fastslås, at anvendelsen af kompetencereglen i artikel 25 i forordning nr. 44/2001, som udtrykkeligt finder anvendelse på denne forordnings artikel 22, og anvendelsen af andre kompetenceregler såsom bl.a. dem, der er fastsat i forordningens artikel 31, kan påvirkes af den specifikke virkning af artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001, der er beskrevet ovenfor i denne doms præmis 44.
- 48 Spørgsmålet er herefter, om den specifikke rækkevidde af artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 som fortolket af Domstolen har betydning for anvendelsen af denne forordnings artikel 31 i en situation som den, der foreligger i hovedsagen, som vedrører krænkelse af et patent, og hvorunder – i en særskilt sag – gyldigheden af et europæisk patent er blevet anfægtet som indsigelse mod anvendelse af et foreløbigt retsmiddel vedrørende et grænseoverskridende forbud mod krænkelse.

- 49 Det bemærkes herved, at den forelæggende ret har oplyst, at den ret, der træffer afgørelse i den særskilte sag, ingen definitiv afgørelse træffer med hensyn til det påberåbte patents gyldighed, men alene anlægger et skøn med hensyn til, hvorledes den ret, der er kompetent i henhold til artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001, vil afgøre sagen, og at den, såfremt der findes en rimelig chance, der ikke må forspildes, for, at det påberåbte patent vil blive annulleret af den kompetente ret, skal undlade at imødekomme begæringen om et foreløbigt retsmiddel.
- 50 Under disse omstændigheder synes den risiko for uforenelige afgørelser, der er beskrevet i denne doms præmis 47, ikke at foreligge, eftersom den foreløbige afgørelse fra den ret, som træffer afgørelse i den særskilte sag, på ingen måde foregriber den afgørelse om sagens realitet, som træffes af den kompetente ret i medfør af artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001. De grunde, som fik Domstolen til at anlægge en bred fortolkning af kompetencereglen i artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001, kræver ikke i et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, at man undlader at anvende forordningens artikel 31.
- 51 Henset til de foregående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at den under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, ikke er til hinder for anvendelsen af denne forordnings artikel 31.

Om det tredje til sjette spørgsmål

- 52 Henset til besvarelsen af det andet spørgsmål, er det ufornuddent at besvare det tredje til sjette spørgsmål.

Sagens omkostninger

- 53 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 6, nr. 1), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at der i en situation, hvori to eller flere selskaber fra forskellige medlemsstater er parter i en sag ved en ret i en af disse medlemsstater, for hvilken det gøres gældende, at hvert af disse selskaber særskilt gør sig skyldig i krænkelse af den samme nationale del af et europæisk patent, der er i kraft i en anden medlemsstat, derved, at de foretager forbudte transaktioner med det samme produkt, foreligger uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig som omhandlet i denne bestemmelse. Det tilkommer den forelæggende ret at vurdere, om der består en sådan risiko under hensyntagen til samtlige relevante omstændigheder i sagen.**
- 2) **Artikel 22, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at den under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, ikke er til hinder for anvendelsen af denne forordnings artikel 31.**

Underskrifter